

İlk təhsil ocaqları - mədrəsələr

Azərbaycanın ilk təhsil ocaqları kimi mədrəsələrin fəaliyyəti cəmiyyətin maariflənməsi və inkişafında mühüm rol oynayıb.

Mədrəsələrdə əsasən ərəb və fars dilləri, ərəb qrammatikası, məntiq, kəlam (dini doqmatika), fiqh (islam hüququ), riyaziyyat, kalliqrafiya (xəttatlıq), tarix və ədəbiyyat öyrədilirdi. Azərbaycan da fəaliyyət göstərən 12 mədrəsədən biri də 1750-ci ildə Pənahəli xan tərəfindən Şuşada qamışdan tikilən Cümə (Gövhər ağa, İbrahimxəlil xan məscidi də adlandırılmışdır) məscidinin nəzdində fəaliyyət göstərən Gövhəriyyə mədrəsəsi olub.

Şuşa şəhərində fəaliyyət göstərən digər mədrəsə isə Beytül-ədəb mədrəsəsi (Ədəb evi) idi. O, "Mərdinli" məscidinin nəzdində fəaliyyət göstərirdi. Mədrəsədə ümumtəhsil və ali təhsil fənləri kimi fiqh (İslam hüququ), kəlam (şəriət), sərf (morfologiya), nəhv (qrammatika), kətəbə (dəftərdarlıq), şeir və ərüz, əxbar (dini tarix) fənləri tədris olunurdu. Ali təhsil pilləsində isə fəlsəfə, məntiq, tibb, elmi-ədəd (hesab), həndəsə, elmi-nücum (astronomiya), kimya, mexanika, musiqi tədris edilirdi.

Mədrəsədə "Füzuli divanı", Sədinin "Gülüstan" və "Bustan" əsərləri, "Tarixi-Nadir", "Camei-Abbas" və başqa kitablar dərslik və dərs vəsaitləri kimi istifadə olunurdu.

Tədqiqatlardan məlum olub ki, bu mədrəsələrdə Qasım bəy Zakir (1784, Şuşa), Xurşidbanu Natəvan (1832, Şuşa), Mir Möhsün Nəvvab (1833, Şuşa), Mirzə Camal Cavanşir-Qarabaği (1773, Şuşa), Mirzə Adıgözəl bəy Qarabaği (1780, Şuşa), Əhməd bəy Cavanşir (1833, Şuşa qəzası) kimi tanınmış şəxsiyyətlər təhsil almışlar.

Böyük şair Molla Pənah Vaqif də 1859-cu ildə Qazax mahalından Qarabağa köçərkən bir müddət bu mədrəsələrdə müəllim kimi fəaliyyət göstərmişdir. Onun Şuşada Saatlı məhəlləsində mədrəsə nəzdində açdığı məktəb də Azərbaycan təhsili tarixində əhəmiyyətli yer tutur.

"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az